

POSTANOWIENIE

12 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 12 września 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Gminy C.
przeciwko T. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Gminy C.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 31 maja 2023 r., V AGa 257/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

(E.C.)

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony powodowej Gminy C. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 31 maja 2023 r., V AGa 257/21 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudence (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Strona powodowa zarzuciła naruszenie art. 16 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (jedn. tekst: Dz. U. z 2024 r., poz. 320; dalej: „u.d.p.”) przez przyjęcie, że: 1) inwestor inwestycji niedrogowej nie może zobowiązać się wobec zarządcy drogi do budowy lub przebudowy drogi publicznej w szerszym zakresie, niż jest to konieczne z uwagi na inwestycję niedrogową, a zobowiązanie takie jest nieważne w świetle art. 58 § 1 i 3 k.c., w sytuacji gdy art. 16 u.d.p. nie stanowi tego typu ograniczenia; 2) inwestor inwestycji niedrogowej nie może partycypować w kosztach budowy lub przebudowy drogi publicznej, związanej z inwestycją niedrogową, a jedynie wykonać odpowiedni zakres prac, a przeciwnie postanowienia umowy pozostają nieważne na podstawie art. 58 § 1 i 3 k.c., podczas gdy z art. 16 u.d.p. takie ograniczenie nie wynika.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

W ocenie skarżącej zachodzi konieczność wyjaśnienia, czy w świetle art. 16 ust. 1 i 2 u.d.p. w zw. z art. 353¹ k.c. oraz art. 58 § 1 k.c. ważne jest zobowiązanie inwestora inwestycji niedrogowej wobec zarządcy drogi do budowy lub przebudowy drogi publicznej w zakresie wykraczającym poza konieczność wynikającą z inwestycji niedrogowej oraz czy możliwe jest aby inwestor inwestycji niedrogowej wykonał swój obowiązek budowy lub przebudowy drogi publicznej przez partycypację w kosztach lub pokrycie kosztów takiej budowy lub przebudowy, której ciężar wykonania przejął na siebie zarządca drogi publicznej, czy też takie zobowiązanie pozostaje nieważne w świetle art. 58 § 1 k.c.

Powyższe problemy zostały zredagowane bez uwzględnienia wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Przede wszystkim trzeba podkreślić, że w związku z budową pawilonu handlowego (N.) poprzednik prawny strony pozwanej wykonał również infrastrukturę łączącą ten obiekt budowlany z drogą publiczną, co wynika z decyzji o udzieleniu pozwolenia na użytkowanie (k. 140). Ponadto decyzją z 10 grudnia 2020 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w C. stwierdziło nieważność decyzji Prezydenta Miasta C. z 22 kwietnia 2010 r. nr [...] (o ustaleniu na wniosek poprzednika prawnego strony

pozwanej warunków zabudowy i sposobu zagospodarowania terenu dla zamierzenia inwestycyjnego polegającego na budowie pawilonu handlowego) w części dotyczącej zapisów o treści: „- warunkiem realizacji jest przystosowanie istniejącego układu komunikacyjnego dla potrzeb nowej zabudowy; - przebudowa ulic (dróg publicznych) spowodowana inwestycją niedrogową należy do inwestora tegoż przedsięwzięcia (art. 16 przywołanej ustawy o drogach publicznych); szczegółowe warunki przebudowy dróg określi umowa zawarta między inwestorem a Miejskim Zarządem Dróg – porozumienie winno być podpisane przed wydaniem pozwolenia na budowę”, z powodu naruszenia art. 52 ust. 3 w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowania przestrzennym, stosownie do których nie można uzależnić wydania decyzji o ustaleniu warunków zabudowy od zobowiązania się wnioskodawcy do spełnienia nieprzewidzianych odrębnymi przepisami świadczeń lub warunków. Na decyzję nr [...] poprzednik prawny pozwanej i powodowa Gmina powołują się w porozumieniu z 9 listopada 2010 r. (k. 23/2), do którego nawiązuje porozumienie z 8 sierpnia 2013 r. (k. 27), do którego z kolei te strony odwołują się w ugodzie z 14 kwietnia 2015 r. (k. 8), stanowiącej podstawę pozwu w tej sprawie. Z treści powołanej ugody wynika, że rozszerzenie zakresu robót drogowych (art. 16 ust. 1 u.d.p.) w stosunku do potrzeb inwestycji w postaci pawilonu handlowego N. miało związek z kolejną inwestycją poprzednika prawnego strony pozwanej, tj. z budową stacji benzynowej (§ 1 ust. 6 i 7). Niemniej jednak, wobec zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, co miało miejsce już po zawarciu tej ugody, nowa inwestycja nie mogła zostać zrealizowana. Zatem dobrowolność przyjęcia przez inwestora inwestycji niedrogowej budowy lub przebudowy dróg publicznych w szerszym zakresie niż wynikałoby to z potrzeb tejże inwestycji i warunków drogowych, miało bezpośredni związek z inną przyszłą inwestycją niedrogową, do realizacji której jednak nie doszło. Dlatego też niewykonanie umowy, o której mowa w art. 16 ust. 2 u.d.p., w stanie faktycznym sprawy, nastąpiło wskutek okoliczności, za które pozwana nie ponosi odpowiedzialności. Zresztą skarżąca nie twierdzi, że pomimo uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który doprowadził do upadku planów realizacji inwestycji w postaci stacji benzynowej, wykonała jednak własnym nakładem wskazane w spornej ugodzie roboty drogowe,

a ponadto nie wykazuje, że wykonanie tych robót jest konieczne już tylko ze względu na inwestycję niedrogową pozwanej w postaci pawilonu handlowego N.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

(E.C.)

[ał]